

УДК 634.717

Шубенко Л.А., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

Забур'яненість насаджень ожини

Проведено обстеження багаторічного насадження ожини на забур'яненість міжряддя. Визначено тип найбільш розповсюджених бур'янів за умови утримання ґрунту в міжрядді під задернінням.

Ключові слова: насадження ожини, ступінь забур'яненості, продуктивність

Забур'яненість у саду – це засміченість саду небажаними рослинами, які конкурують за ресурси з культурними деревами та кущами. Основною проблемою є те, що бур'яни заважають росту і впливають на якість врожаю, особливо в літній сезон. Бур'яни забирають у корисних культур поживні речовини, вологу з ґрунту та сонячне світло [1].

Небажані рослини є переносникам хвороб та шкідників. Після зимової сплячки багато шкідників харчуються та розмножуються на бур'янах, а потім переходять на культурну рослину та живляться нею. Притому, що на бур'яни вони заселяються одиничними особами, а на культури переселяються вже великими колоніями. Хвороби на культури також передаються від бур'янів. В саду з 40% втрат урожаю від шкідників і хвороб – 15% урожаю втрачаються внаслідок засмічення бур'янами [2].

Надмірне забур'янення ділянки призводить до затінення та недоотримання сонячного світла, що необхідне для процесу фотосинтезу. Бур'яни мають високу плодовитість, а їх насіння дуже велику життєздатність. Запаси насіння бур'янів в орному шарі сягають кількох мільярдів штук на гектар. Насіння бур'янів здатне проростати за різних температурних умов та різної глибини впродовж усього вегетаційного періоду, що значно ускладнює їхній контроль [3,4].

Для визначення ступеню забур'яненості насаджень проводять обстеження за допомогою окомірного, кількісного або кількісно-вагового методів, оцінюючи площу, зайняту бур'янами. Для боротьби використовують механічні методи (видалення вручну, перекопування), хімічні (гербіциди) та агротехнічні прийоми (використання сидератів, дотримання сівоzmіни) [1,5].

Завданням дослідження було вивчити стан забур'яненості та тип шкідливої рослинності у насадженнях ожини 6-7-річного віку за утримання міжряддя під задернінням в умовах правобережного лісостепу України.

Протягом вегетаційного періоду домінуючими видами широколистих бур'янів, що спостерігалися в дослідженні, були кульбаба лікарська, латук дикий, осот жовтий, злинка канадська, конюшина повзуча, полин звичайний (рис.).

Домінуючими видами злакових бур'янів були ячмінь мишачий, стоколос покрівельний, пирій повзучий, тонконіг звичайний. Переважна кількість небажаної рослинності була багаторічною, це кульбаба лікарська, конюшина

повзуча, полин звичайний, вербозілля лучне, квасениця звичайна, пирій повзучий, козельці прості, скереда покрівельна.

Міжряддя ожини за вегетаційних період скошували в міру відростання вегетативної маси міжрядної рослинності, однак у загальній кількості рослин зустрічали деякі малопоширені види – ізолепіс пониклий, вербозілля лучне, очиток білий.

Оскільки застосування гербіцидів у багаторічному ягіднику є ризикованим, тому найбільш ефективним і безпечним методом боротьби з бур'янами є використання мульчі. Деякі з найпопулярніших видів мульчі включають пшеничну солому, соснову солому, деревну тріску та тирсу.

Кульбаба лікарська,
Taraxacum officinale
F.H.Wigg.

Ізолепіс пониклий, *Isolepis*
cernua

Грицики звичайні,
Capsella bursa-pastoris L.

Підмаренник чіпкий,
Galium aparine

Латук дикий, *Lactuca serriola* L.

Осот жовтий, *Sonchus*
arvensis L.

Ячмінь мишачий, *Hordeum*
murinum L.

Злинка канадська, *Erigeron*
canadensis L.

Конюшина повзуча,
Trifolium repens

Стоколос покрівельний,
Bromus tectorum L.

Вероніка ниткувата, *Veronica filiformis*

Полин звичайний,
Artemisia vulgaris

Вербозілля лучне,
Lysimachia nummularia

Квасениця звичайна, *Oxalis acetosella* L.

Пирій повзучий, *Elymus repens* L.)

Скереда покрівельна, *Crepis tectorum*

Козельці прості, *Tragopogon dubius*

Зірочник середній,
Stellaria media L.

Тонконіг звичайний, *Poa trivialis* L.

Очиток білий, *Sedum album*

Рис. Найбільш поширені представники бур'янів у насадженні ожини (фото автора)

Список літератури

1. Іващенко О.О., Іващенко О.О. Загальна гербологія: монографія. НААН, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків, Інститут захисту рослин НААН. Київ: Фенікс, 2019 752 с.
2. Заболотний О.І., Заболотна А.В., Шубенко Л.А., Даценко А.А. Математичне моделювання кореляційної залежності забур'яненості посівів кукурудзи від норм застосування гербіциду Експерт ПРО. Таврійський науковий вісник. 2023. № 130. С. 62-68. DOI <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2023.130.10>
3. Кучер М. Ф., Постоленко Л. В. Оцінка впливу мульчування прикущових смуг і зрошення на ріст та продуктивність смородини чорної. Вісник Полтавської державної аграрної академії. № 3. 2016. С. 32-36
4. Тимошок, І.В. Альтернативний спосіб утримування ґрунту у пристовбурних смугах саду в різних зонах плодівництва Садівництво. 2011. Вип. 64. С.143 – 147.
5. Gerasko, T., Pyda, S., Pashchenko, Yu., Pokopceva, L., Tymoshchuk, T. Biochemical composition of sweet cherry leaves depending on the method of soil maintenance in an organic gardes. Scientific Horizons, 25(6), 75-88. [https://doi.org/10.48077/scihor.25\(6\).2022.75-88](https://doi.org/10.48077/scihor.25(6).2022.75-88)